

Sak 3/2016

Økosystembasert forvaltning;

1. Oppfølging av *Norsk rødliste for arter 2015*
2. Oppfølging av forvaltningsprinsippet
3. Prioriteringer for 2016
4. Nye prioriteringer for 2017
5. Oversikt over forslag til prioriteringer i 2017
6. Vedlegg «*Økosystembasert fiskeriforvaltning*» inkl. Fangsttabell for datafattige bestander og Bestands- og Fiskeritabellen
7. Vedlegg «*Økosystembasert forvaltning – prioritering av bestander og tiltak*», Fiskebåt 12. mai 2016
8. Vedlegg «*Handlingsplan 2016*»
9. Vedlegg «Oppdatert status for kysttorsk i sør»

SAK 3/2016

ØKOSYSTEMBASERT FORVALTNING

Havressursloven etablerer forvaltningsprinsippet hvor pliktene til å forvalte de marine ressursene på en ansvarlig og god måte ivaretas. Prinsippet innebærer at tilstanden til de enkelte arter og bestander med jevne mellomrom vurderes, og tiltak iverksettes dersom det er nødvendig for å sikre en ansvarlig forvaltning av den enkelte bestand.

Bestandstabellen og Fangsttabell for datafattige bestander utgjør et helhetlig system for å følge opp forvaltningsprinsippet i havressursloven. Sammen med Fiskeritabellen etablerer disse tabellene et rammeverk for utvikling av en økosystembasert fiskeriforvaltning. Tabellene gir oss grunnlag for å kunne prioritere behovene for nye og/eller reviderte utviklingstiltak.

1 OPPFØLGING AV NORSK RØDLISTE FOR ARTER 2015

I sak 7/2015 til reguleringsmøtet 4. juni 2015 ble de foreløpige rødlistevurderinger for arter som er aktuelle for norsk fiskeri presentert. *Norsk rødliste for arter 2015* gjelder fra 18. november 2015. Denne er uendret sammenlignet med tabell 1 som ble presentert i reguleringsmøtet våren 2015.

Fire arter som i 2010 ble vurdert som «livskraftige» er nå vurdert som «nært truet». Dette gjelder blåsteinbit, (kyst)brisling, stillehavssild (Balsfjordsild) og polartorsk.

Beskatningen av blåsteinbit ble vurdert etter forvaltningsprinsippet i 2014, og det ble konkludert med at nåværende forvaltningsordning og beskatningsgrad var i overensstemmelse med kravene i forvaltningsprinsippet. En rødlisting tilsier at vi vil følge utviklingen i bestanden og fangstutviklingen, og blåsteinbit vurderes derfor også etter forvaltningsprinsippet i 2016.

Kystbrisling er oppført på vår liste over arter som skal prioriteres i 2016 mht. revisjon av forvaltningstiltak. Reguleringen av fisket etter kystbrisling ble diskutert i reguleringsmøtet i november 2015. Reguleringene fra 2015 ble videreført i 2016, og spørsmål om ytterligere tiltak skulle eventuelt tas opp i vårens reguleringsmøte, før fredningstiden opphører i august. Se sak 4/2016 «Utviklingen i de enkelte fiskerier i 2016 - Brisling».

Fra 1. januar 2016 ble det forbudt å fiske polartorsk med pelagisk trål og not. Forvaltningsordning og beskatningsgrad for polartorsk anses dermed å være i overensstemmelse med kravene i forvaltningsprinsippet.

Stillehavssild (Balsfjordsild) er rødlistet fordi et lite utbredelsesområdet og gyteområde gjør populasjonen utsatt. Bestanden av stillehavssild antas å være i god forfatning. Stillehavssilden oppholder seg i hovedsak i indre deler av Balsfjorden hvor det ikke foregår et notfiske etter sild. Det er derfor ingen fare for at bestanden av stillehavssild kan bli fisket opp. Forvaltningsordning og beskatningsgrad for stillehavssild anses dermed å være i overensstemmelse med kravene i forvaltningsprinsippet.

2 OPPFØLGING AV FORVALTNINGSPRINSIPPET

For de artene i Bestandstabellen¹ hvor vi ikke har grunnlag til å si at forvaltningsprinsippet er tilstrekkelig oppfylt, ble *Fangsttabell for datafattige bestander*² utviklet. Tabellen gir en oversikt over fangster (rundvekt tonn) i perioden 2000 – 2015 for de arter som vi har identifisert at det ikke allerede foretas en jevnlig vurdering av beskatningen. Kriterium for å bli skilt ut på egen linje i tabellen er at fangsten er over et visst nivå, skjønnsmessig satt til 100 tonn per år, eller at arten er rødlistet og/eller allerede underlagt særskilte tiltak. Fangstoversikten er hentet fra Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister, og inkluderer norske fartøys fangst i ICES-områdene I, II, III og IV. Dvs. at all norsk fangst fra de tre økosystemene Barentshavet, Norskehavet og Nordsjøen/Skagerrak er inkludert.

Fangsttabellen for datafattige bestander ble første gang presentert i 2014 og i tabell 2.1 gis en oversikt over bestander som har vært særskilt vurdert i henhold til forvaltningsprinsippet i 2014 og 2015. I løpet av et par år regner vi med at alle aktuelle arter vil være vurdert i henhold til forvaltningsprinsippet, og vi tar sikte på at vurderingene revideres ca. hvert femte år. Fangsttabellen for datafattige bestander lar oss følge med på fangstutviklingen for alle arter, og dersom det er nødvendig kan det foretas hyppigere vurderinger av tilstand og eventuelle behov for tiltak.

Tabell 2.1: Bestander som har vært særskilt vurdert i henhold til forvaltningsprinsippet i 2014 og 2015, samt bestandene som vurderes i 2016.

2014	2015	2016
Lange	Lyr	Blåsteinbit
Brosme	Breiflabb	Lyr
Blålange	Lysing	Lysing
Blåsteinbit	Havmus	
Flekksteinbit	Skjellbrosme	
Gråsteinbit	Sølvorsk	
Kamskjell	Polartorsk	
Taskekrabbe		

For alle bestandene som ble vurdert i 2014 ble det konkludert med at forvaltning og beskatningsgrad var i overensstemmelse med kravene nedfelt i forvaltningsprinsippet (grønn farge). For artene som ble vurdert i 2015 ble det besluttet at lyr og lysning skulle holdes til observasjon (gul farge). For breiflabb er det behov for å gjøre en nærmere vurdering av mulige forvaltningstiltak for å sikre en ansvarlig forvaltning. Breiflabb er oppført som prioritert art i 2016 (se tabell 3.1.1).

For de artene som har blitt særskilt vurdert har Havforskningsrapporten vært benyttet så langt det har vært mulig. I 2015 kunne vi også benytte rødlistevurderingene. Indikatorene som har vært benyttet i den særskilte vurderingen har i hovedsak vært data fra Landings- og sluttseddelregisteret, men det finnes flere alternative kilder som kanskje kan gi et bedre bilde

¹ Oppdatert Bestands- og Fiskeritabell, samt Fangsttabell for datafattige bestander finnes i vedlegget.

² I 2014 og 2015 ble denne tabellen kalt for Forvaltningstabellen.

av bestandssituasjonen. Fiskeridirektoratet har derfor i samarbeid med Havforskningsinstituttet etablert en arbeidsgruppe som skal arbeide med å videreutvikle indikatorer for bestandsutviklingen til datafattige bestander. Indikatorene skal i utgangspunktet basere seg på allerede eksisterende data, for eksempel data fra økosystemtoktene, kysttokt, landings- og sluttseddelregisteret, elektronisk fangst dagbok, referanseflåten osv.

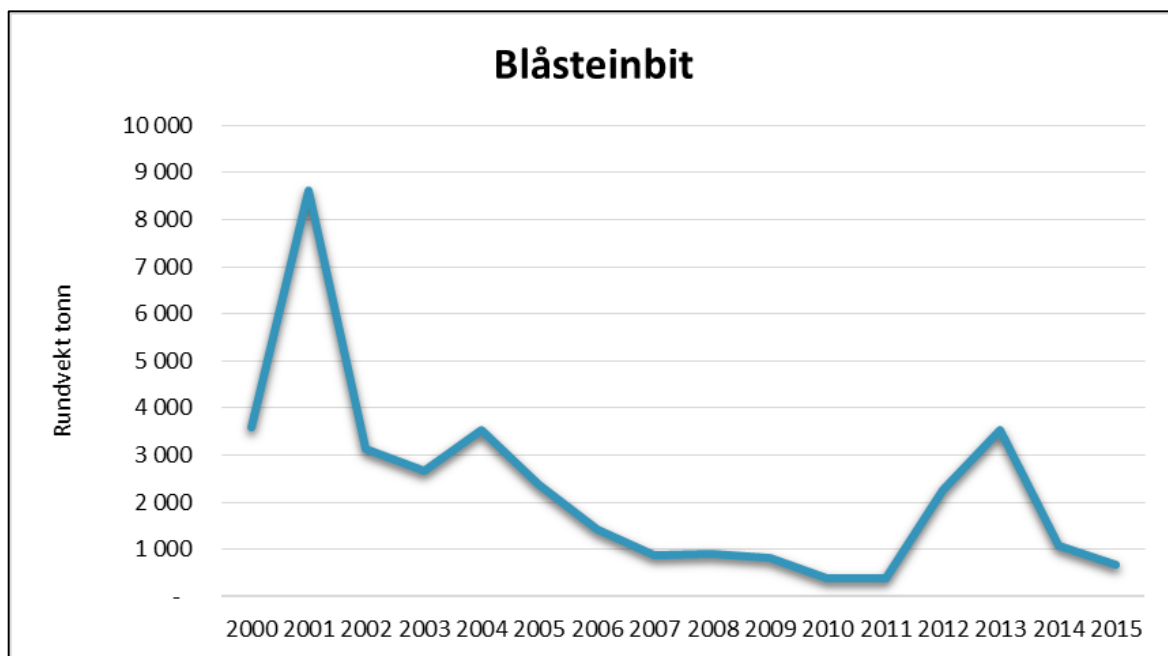
Arbeidsgruppen har til nå hatt fokus på å vurdere blåsteinbit, lyr og lysing. Gruppen vil etter reguleringsmøtet fortsette arbeidet med andre utvalgte arter. Gruppen tar sikte på å utarbeide en mal for den enkelte art, slik at indikatorene enkelt kan oppdateres.

2.1 Blåsteinbit (*Anarhichas denticulatus*)

For en nærmere beskrivelse av biologi, utbredelse og bestandssituasjon for blåsteinbit vises det til side 184 i Havforskningsrapporten 2016³. Bestanden er vurdert som nær truet (NT) i *norsk rødliste for arter 2015*, på bakgrunn av en reduksjon i tallrikhet på ca. 45 % de siste tre generasjoner. Nedgangen synes å ha stoppet opp.

Figur 2.1.1 og tabell 2.1.1 gir en oversikt over norske fartøy fangst (tonn) av blåsteinbit i ICES-områdene I-IV.

Figur 2.1.1: Norske fartøys fangst (tonn) av blåsteinbit i ICES-områdene I-IV, i årene 2000 – 2015.

Kilde: Landings- og sluttseddelregisteret per 19.04.16.

³ Havforskningsrapporten 2016 kan leses på Havforskningsinstituttets hjemmeside: http://www.imr.no/filarkiv/2016/03/havforskningsrapporten_2016.pdf/nb-no.

Tabell 2.1.1: Norske fartøys fangst (tonn) av blåsteinbit i 2014 og 2015 i ICES-områdene I-IV etter redskap og fartøystørrelse.

Redskap/St.l.	2014			2015		
	Under 28 m	28 m og over	Totalt	Under 28 m	28 m og over	Totalt
Andre redskap	6	20	26	0		0
Autoline	5	1 025	1 030	7	638	645
Trålrredskap		10	10		13	13
Totalsum	12	1 055	1 067	7	651	658

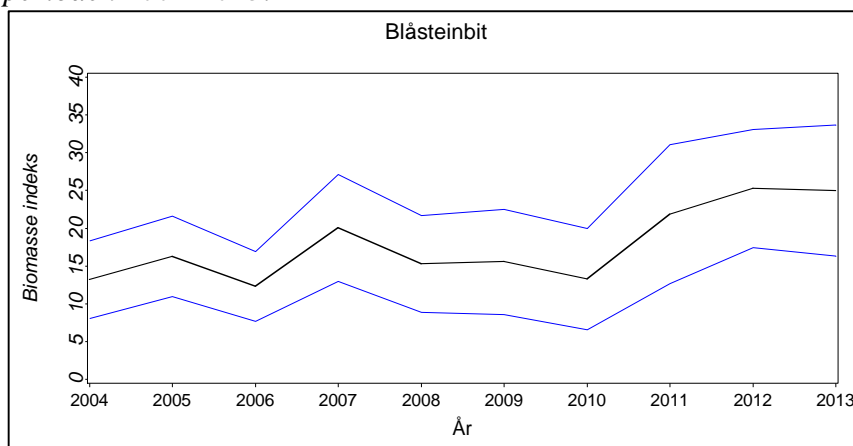
Kilde: Landings- og sluttseddelregisteret per 19.04.16.

Norske fartøys fangst av blåsteinbit er i hovedsak bifangst i autolinefisket, og høyere kvote av torsk nord for 62°N kan forklare økningen i fangster i 2012 og 2013.

Gjennom det russiske vintertoktet er blåsteinbiten fulgt siden 1979. Disse dataene viser en klar nedgang i bestanden av blåsteinbit i perioden 1979-1985, en stabil bestand frem til 2000, og så en reduksjon igjen frem til 2006, men siden 2006 viser indeksen en nøytral til positiv bestandsutvikling (figur 1 s. 184 i Havforskningsrapporten 2016). Vintertoktet i Barentshavet har data fra de samme områdene i det sørlige Barentshavet. Økosystemtoktet i Barentshavet overvåker hele økosystemet. Dette toktet dekker steinbitartene godt, og arbeidsgruppen anbefaler dette som den foretrukne dataserien for vurdering av blåsteinbit. Tidsserien fra økosystemtoktet stemmer for øvrig også godt overens med vintertoktene.

«Swept area» beregninger baserer seg på å lage gjennomsnittlige fangstrater per arealenhet (typisk kg/nm²). Ved å multiplisere totalt areal av dekningsområdet fremkommer en indeks på total mengde. Figur 2.1.2 viser biomasseindeks for blåsteinbit frem til 2013 gitt med 95 % konfidensintervall.

Figur 2.1.2: Biomasseindeks for blåsteinbit fra det norsk-russisk økosystemtoktet, for perioden 2004-2013.

Kilde: Økosystemtoktet i Barentshavet, HI.

Biomasseindeksen viser en stigende trend fra 2004 til 2013. Data etter 2013 er ikke ferdig kvalitetssikret ennå, men en foreløpig analyse fra Havforskningsinstituttet tyder på fortsatt vekst i bestanden per 2015⁴.

På denne bakgrunn vil fiskeridirektøren konkludere med at nåværende forvaltningsordning og beskatningsgrad for blåsteinbit er i overenstemmelse med kravene nedfelt i forvaltningsprinsippet.

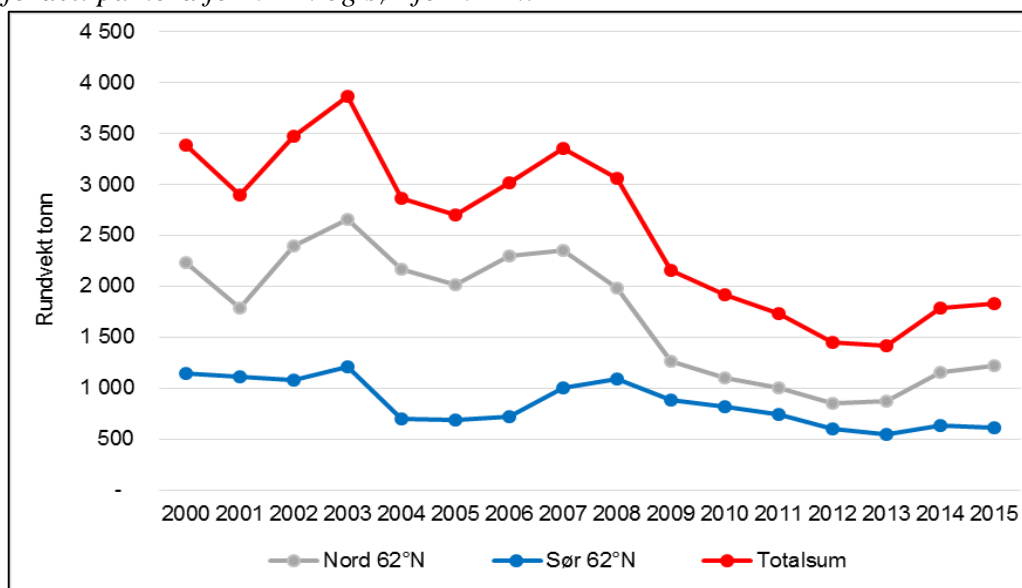
Blåsteinbit har forvaltningsmål 3, sikre biodiversitet og økosystemets funksjon. Dette målet må anses å være oppfylt når beskatningen er vurdert å tilfredsstille kravene nedfelt i forvaltningsprinsippet.

2.2 Lyr (*Pollachius pollachius*)

For en nærmere beskrivelse av biologi, utbredelse og bestandssituasjon for lyr vises det til side 161 i Havforskningsrapporten 2016⁵. Lyr nord for 62°N og sør for 62°N er genetisk å anse som én bestand, og bestanden er kategorisert som livskraftig (LC) i henhold til *norsk rødliste for arter 2015*. ICES gir råd for lyr i Nordsjøen basert på kriterier for en «datafattig» bestand. For 2016 er anbefalingen fra ICES at landinger i Nordsjøen ikke skal overstige 1.300 tonn, og at det ikke bør fiskes direkte etter lyr i Skagerrak. ICES gir ikke råd om beskatning av lyr nord for 62°N.

Det norske fisket etter lyr er ikke underlagt kvoteregulering. Norske fangster har stadig gått ned siden 2007, da det ble landet ca. 3.400 tonn. I 2013 var fangsten 1.400 tonn, og har økt noe i 2014 og 2015.

Figur 2.2.1: Norske fartøys fangst (tonn) av lyr i perioden 2000-2015 i ICES-områdene I-IV fordelt på nord for 62°N og sør for 62°N.

Kilde: Landings- og sluttseddelregisteret per 6. mai 2016.

⁴ Dersom de endelige analysene skulle indikere noe annet, vil vi komme tilbake med en ny vurdering.

⁵ Havforskningsrapporten 2016 kan leses på Havforskningsinstituttets hjemmeside:
http://www.imr.no/filarkiv/2016/03/havforskningsrapporten_2016.pdf/nb-no.

Tabell 2.2.1: Norske fartøys fangst (tonn) av lyr i 2015 i ICES-områdene I-IV fordelt på fangstområde, redskap og fartøystørrelse.

Tonn	Annet	Garn	Krokredskap	Trål	Totalsum
Nord 62°N					
Uoppgitt	1	20	10		31
Under 11 m	5	355	24	0	384
11-14,99 m	3	305	24		332
15-20,99 m	0	40	4		44
21-27,99 m	0	111			111
28 m og over	0	95	4	219	318
Nord 62°N Totalt	10	925	66	219	1 220
Sør 62°N					
Uoppgitt	0	7	2	0	9
Under 11 m	4	190	18	38	250
11-14,99 m	19	85	19	32	154
15-20,99 m		1	2	4	7
21-27,99 m	1	23		55	79
28 m og over	0	20	10	80	111
Sør 62°N Totalt	25	325	51	209	610
Totalsum	35	1 250	117	428	1 830

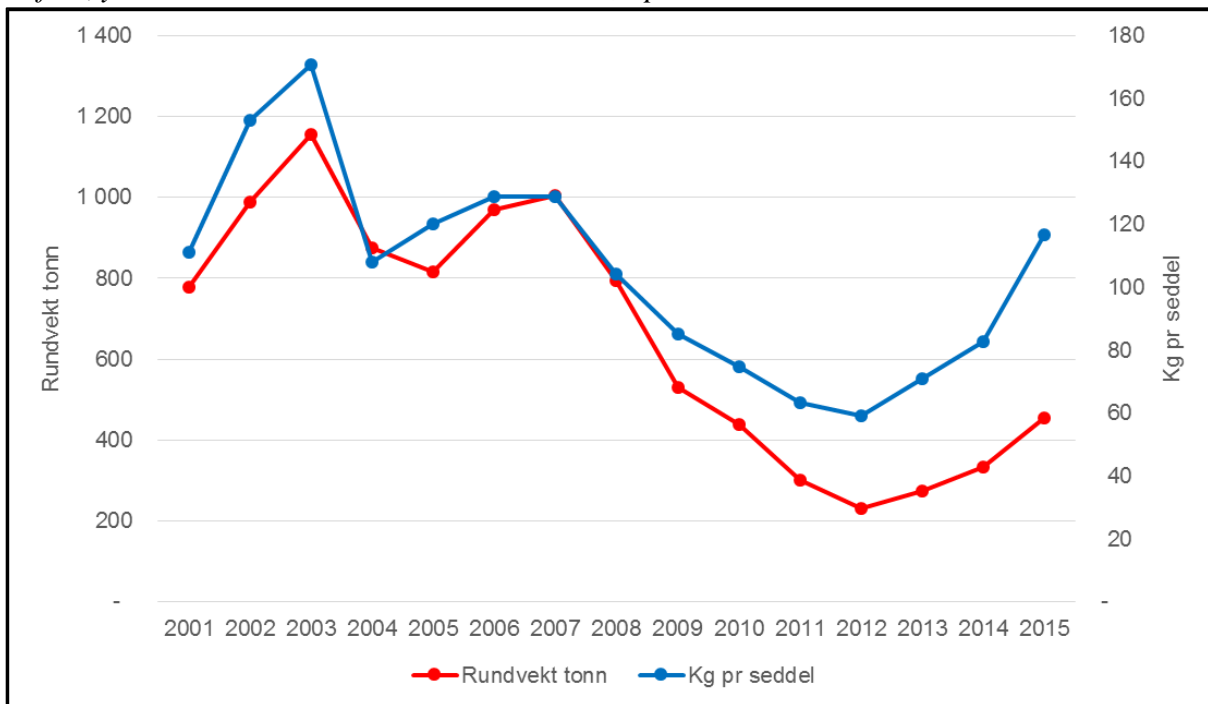
Den norske fangsten av lyr tas i hovedsak som bi- eller blandingsfangster med garn, men noe fiskes også som bifangst i trål. I 2015 er 75 % av alle garnfangstene tatt av fartøy som er under 15 meter st.l., mens 45 % er tatt av fartøy under 11 meter. Garnfangstene er størst nord for 62°N, og over 70 % av fangstene nord for 62°N er fisket i hovedområde 07⁶ av fartøy under 15 meter st.l. Fordi en stor andel de totale fangstene av lyr er tatt i hovedområde 07 av fartøy under 15 meter st.l. har vi valgt å bruke disse fangstene som indikator på bestandssituasjonen.

I figur 2.2.2 og 2.2.3 presenteres fangstopplysninger for garnfangster i hovedområde 07 av fartøy under 15 meter st.l.. Opplysningene er hentet fra Landings- og sluttseddelregisteret og Kystreferanseflåten⁷. Figurene viser samme trend med en reduksjon i totalfangst, kg pr seddel og cpue fra 2007 til 2012, og en økende trend de siste årene.

⁶ Hovedområde 07 (statistikkområde) tilsvarer Storegga – Frøyabanken.

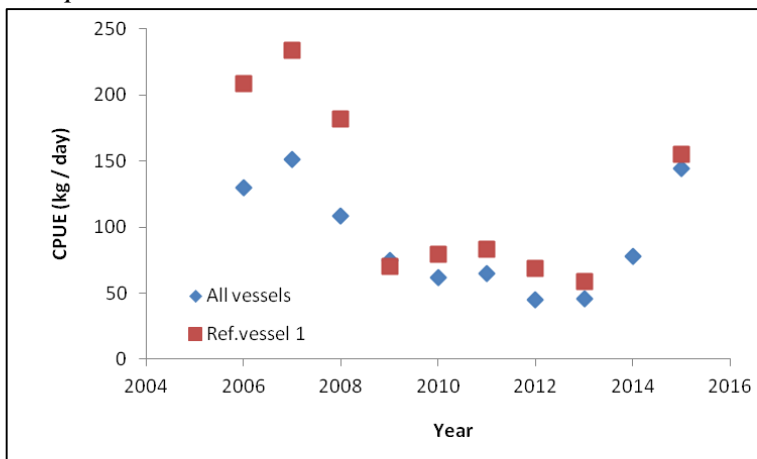
⁷ Referanseflåten er en utvalgt gruppe norske fiskefartøy som, mot økonomisk kompensasjon, gir Havforskningsinstituttet inngående informasjon fra sine enkeltfangster og sin generelle fiskeriaktivitet. Kystreferanseflåten er fartøy under 15 meter.

Figur 2.2.2: Norske fartøys fangst (tonn) av lyr og fangst(kg) per sluttseddel, fisket med garn av fartøy under 15 meter st.l. i hovedområde 07, i perioden 2001-2015.

Kilde: Landings- og sluttseddelregisteret pr 13.05.2016.

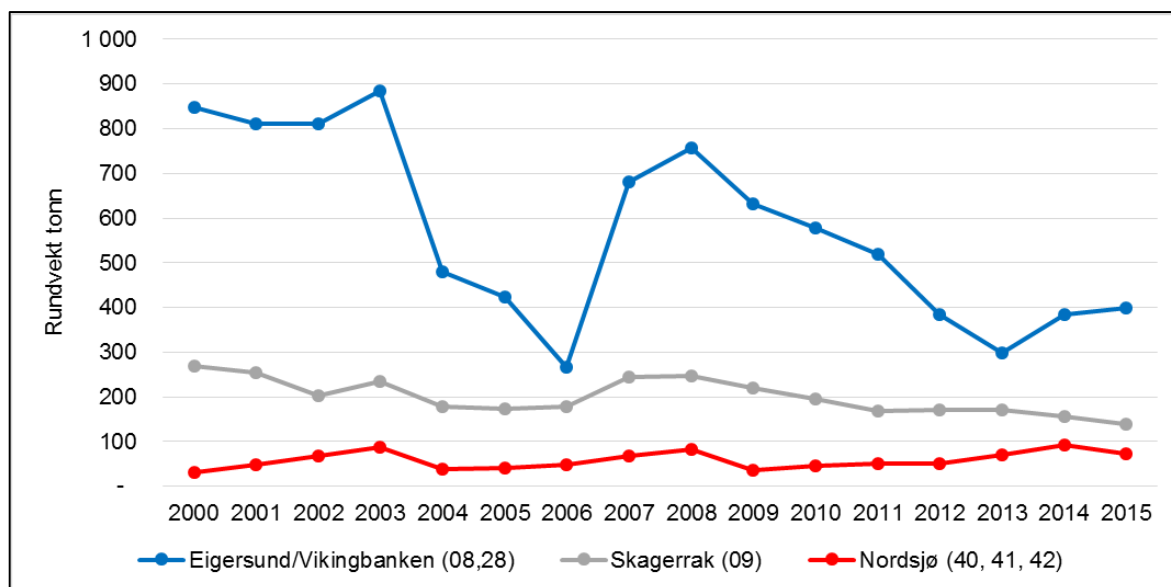
Figur 2.2.3: Gjennomsnittlig CPUE (kg/døgn) for lyr fra alle Kystreferansefartøy som fisker med garn i hovedområde 07 og et utvalgt Referansefartøy som fisker med garn i hovedområde 07, i perioden 2006 – 2015.

Kilde: Referanseflåten, HI.

Av figur 2.1.1 ser vi at fangstene sør for 62°N er stabilt, men på et lavere nivå. Fangsten går noe ned i 2015, og reduseres med 22 tonn fra 2014 til 610 tonn i 2015. Nesten 70 % av fangstene av lyr sør for 62°N er fisket på Eigersundbanken og Vikingbanken (hovedområde 08, 28) og 23 % i Skagerrak.

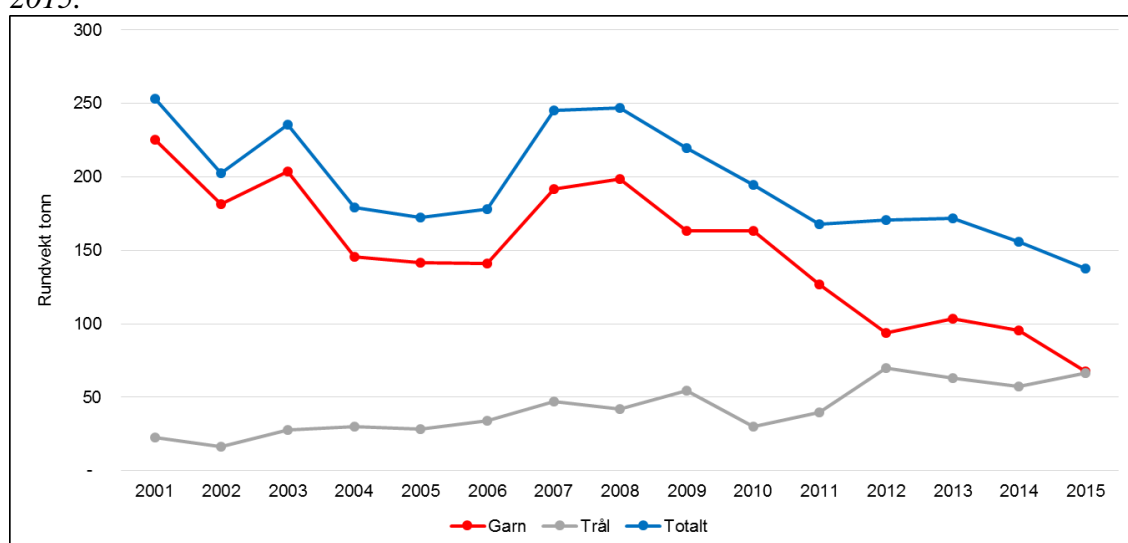
Figur 2.2.4: Norske fartøys fangst (tonn) av lyr i perioden 2000-2015 sør for 62°N, fordelt på Skagerrak (hovedområde 09), Eigersund/Vikingbanken (hovedområde 08,28), og resten av Nordsjøen (hovedområde 40, 41, 42).

Figur 2.2.4 viser en stor variasjon i fangstene på Eigersund- og Vikingbanken, men med en økning i fangstene de to siste årene. I Skagerrak er fangstene mer jevn på et lavere nivå, og har en svak nedgående trend de siste to årene.

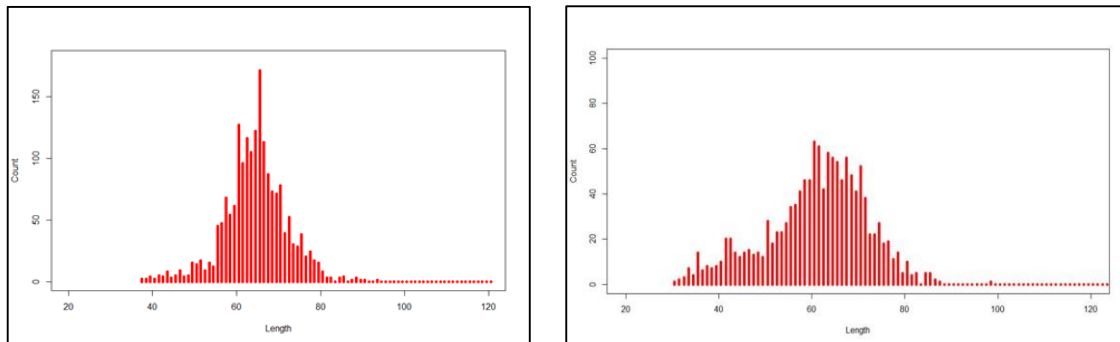
Iflg. figur 2.2.5 som viser norske fartøys fangst i av lyr med redskapene garn og trål i Skagerrak, er det garnfanget lyr som reduseres.

Figur 2.2.5: Norske fartøys fangst (tonn) av lyr i Skagerrak med garn og trål i perioden 2001-2015.

Lyr ble vurdert etter forvaltningsprinsippet i 2015. En konkluderte da med at lyr skulle holdes til observasjon før inngripende tiltak ble vurdert, samt å vurdere minstemål som et tiltak på kort sikt. Lengde ved gyttemodning blir vanligvis brukt som minstemål. Ifølge publiserte data (Alonso-Fernandez et al. 2013) fra utenfor Spania modner hanner når de er ca. 38 cm og hunner når de er 47 cm. En norsk undersøkelse viser at lyr er moden ved ca. 3 år. Lengdemålinger gjort av Havforskningsinstituttets Kystreferanseflåte viser imidlertid at det i hovedsak er stor lyr som beskattes i garnfisket (se figur 2.2.6).

Figur 2.2.6: Lengdefordeling av lyr fisket med garn av Kystreferanseflåten i 2015, i hovedområde 07 (figur til venstre) og hovedområde 8, 9, 28 og 41 (figur til høyre).

Kilde: Referanseflåten, HI.

Fiskeridirektoratet vil i samarbeid med Havforskningsinstituttet se nærmere på et eventuelt minstemål på lyr.

Fangstutviklingen nord for 62°N og data fra Kystreferanseflåtens fangster i statistikkområde 07 tyder på at bestanden av lyr her er i oppgang. Sør for 62°N ser utviklingen ut til å være stabil, men på et lavt nivå, og vi ser en reduksjon i fangstene i Skagerrak. Lyr nord og sør for 62°N er å anse som én bestand. Forvaltningsprinsippet innebærer at lyr må vurderes for å sikre at vi har en ansvarlig forvaltning av ressursen. For å kunne si noe om hva som er en god forvaltning av lyr må det derfor også ses hen til forvaltningsmålet. Forvaltningsmålet til lyr er å «sikre biodiversitet og økosystemets funksjon», som blant annet innebærer å forvalte lyr på en slik måte at den ikke blir rødlistet på *Norsk rødliste for arter*. Fangstene går ned i Skagerrak, men for lyr generelt anses forvaltningsprinsippet for å være oppfylt. Eventuelle tiltak i Skagerrak bør sees i sammenheng med forvaltningen av kysttorsk i dette området.

For bestanden av lyr sett under ett vil fiskeridirektøren konkludere med at nåværende forvaltningsordning og beskatningsgrad er i overensstemmelse med kravene nedfelt i forvaltningsprinsippet.

Lyr har forvaltningsmål 3, sikre biodiversitet og økosystemets funksjon. Dette målet må anses å være oppfylt når beskatningen er vurdert å tilfredsstillere kravene nedfelt i forvaltningsprinsippet.

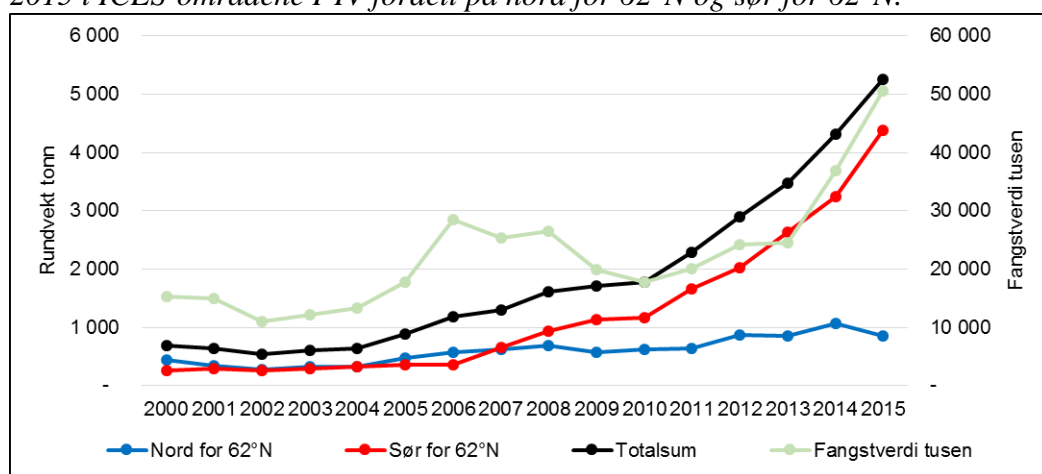
2.3 Lysing (*Merluccius merluccius*)

For en nærmere beskrivelse av biologi, utbredelse og bestandssituasjon for lysing vises det til side 162 i Havforskningsrapporten 2016⁸. Lysing er kategorisert som livskraftig (LC) i henhold til *norsk rødliste for arter 2015*. ICES gir forvaltningsråd for lysing sør for 62°N som del av den «nordlige» lysingbestanden⁹. For 2016 er anbefalingen fra ICES at fangstene ikke skal overstige 109.592 tonn, som tilsvarer en økning på 6 % sammenlignet med 2015. ICES gir ikke råd om beskatning av lysing nord for 62°N.

Norske fartøys fangst av lysing er ikke regulert med kvoter. Minste maskestørrelse i garn sør for 62°N og vest for en rett linje gjennom Lindesnes og Hanstholm fyr er 148 mm. Det er fastsatt et minstemål for lysing på 30 cm.

Den norske fangsten av lysing i ICES områdene I-IV var i 2015 i overkant av 5.000 tonn til en verdi av 50 millioner kroner. Siden 2004 har den totale fangsten av lysing stadig økt og økningen i fangsten er i hovedsak sør for 62°N. Den norske fangsten av lysing tas i hovedsak med trål (bunntål)¹⁰. Lysing fanget i bunntål har økt fra 500 tonn i 2010 til i underkant av 4.000 tonn i 2015. Dette er fangster i et blandingsfiskeri med stormasket trål blant annet etter artene sei, hyse, lysing, hvitting og torsk. Fiskeridirektoratet vil se nærmere på dette fiskeriet mht. for stor innblanding av arter som er kvoteregulerte samt beskatning av uregulerte arter.

Figur 2.3.1: Norske fartøys fangst (tonn) og fangstverdi (1000 kr) av lysing i perioden 2000-2015 i ICES-områdene I-IV fordelt på nord for 62°N og sør for 62°N.

Kilde: Landings- og sluttседdelregisteret per 13.5.2016.

Det norske fisket etter lysing foregår i hovedsak i NØS og i EU-sonen. I 2015 fisker norske fartøy nesten halvparten av lysingen i EU-sonen. EU flåten har også anledning til å fiske lysing i NØS, og denne fangsten belastes «others- kvoten»¹¹. I 2016 er denne kvoten 8.000

⁸ Havforskningsrapporten 2016 kan leses på Havforskningsinstituttets hjemmeside: http://www.imr.no/filarkiv/2016/03/havforskningsrapporten_2016.pdf/nb-no.

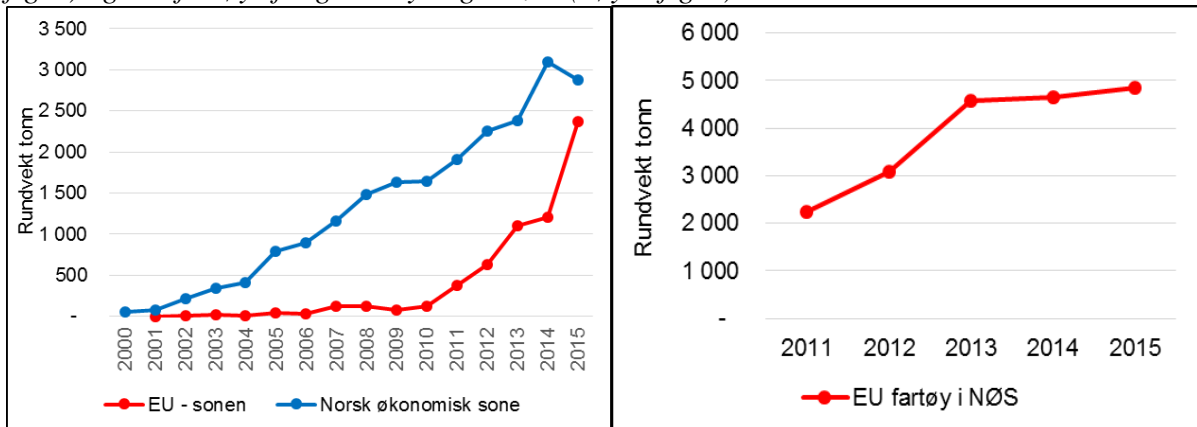
⁹ Den «nordlige» lysingbestanden dekker områdene fra nord for Biscayabukten, vest for Irland, hele Nordsjøen og Skagerrak.

¹⁰ For norske fartøys fangst av lysing fordelt på redskap se figur 2.3.2 i sak 7/2015 (side 12).

¹¹ For 2016 se tabell 2 «2016 JOINT STOCK QUOTAS (NOT JOINTLY MANAGED)» i den bilaterale avtalen mellom Norge og EU av 4. desember 2015.

tonn til EU i NØS, og skal dekke fiskeslag som det ikke spesifikt er gitt kvote for. I 2015 var det i hovedsak EU fartøy fra Danmark og Storbritannia som fisket lysing i NØS. Tilsvarende kan norske fartøy fiske lysing i EU-sonen under «others-kvoten», som er 4.750 tonn til Norge i EU sonen i 2016.

Figur 2.3.2: Norske fartøys fangst av lysing i NØS og EU-sonen (ICES-område I-IV) (venstre figur) og EU fartøys fangst av lysing i NØS (høyre figur).

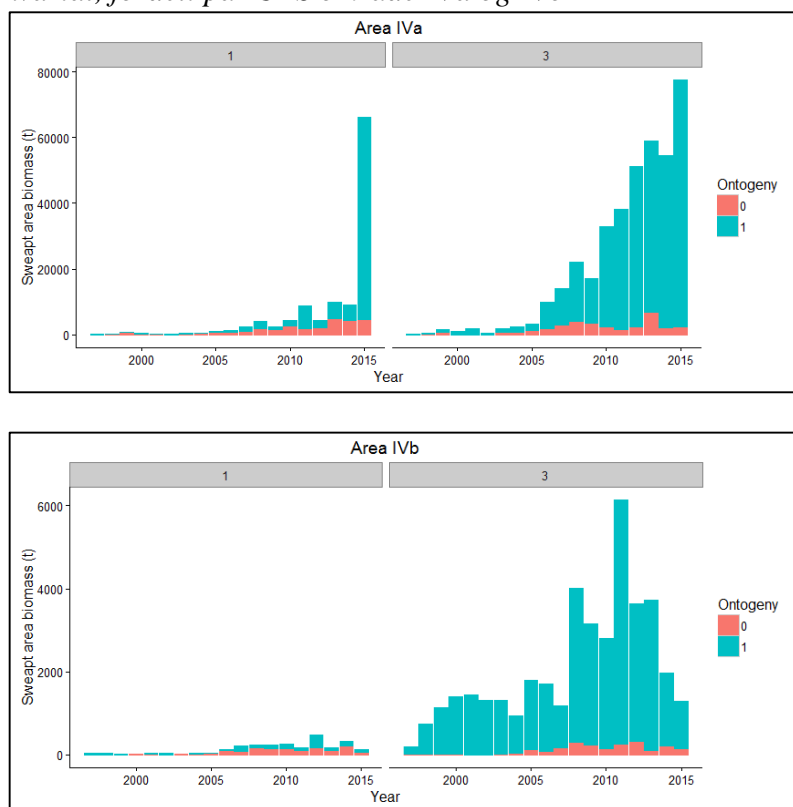
Kilde: Landings- og sluttседdelregisteret 24.5.16 og Elektronisk rapportering (ERS) per 20.5.16.

Gjennomførte IBTS-tokt¹² viser at det har vært en reell økning av lysing i nordlige (ICES område IVa) og sentrale (ICES område IVb) Nordsjøen. Data fra IBTS-toktet benyttes til å beregne et «swept area» biomasseestimat per kvartal og per år. Dette toktet dekker lysing sør for 62°N godt, og arbeidsgruppen anbefaler dette som den foretrukne dataserien for vurdering av lysing sør for 62°N.

Det siste tiåret er det observert en økning i tettheten av lysing i nordlige Nordsjøen, spesielt i sommer og høstmånedene. Dette skyldes forflytting av stor gytemoden fisk inn i disse områdene. Figur 2.3.3 viser at i første kvartal er andelen stor fisk (fisk over 40 cm) generelt lav i hele Nordsjøen. I tredje kvartal finner vi en svært stor andel stor lysing i Nordsjøen.

¹² «International Bottom Trawl Surveys» som dekker hele Nordsjøen, bortsett fra Norskerenna, og Skagerrak i første og tredjekvartal fra 1997-2015.

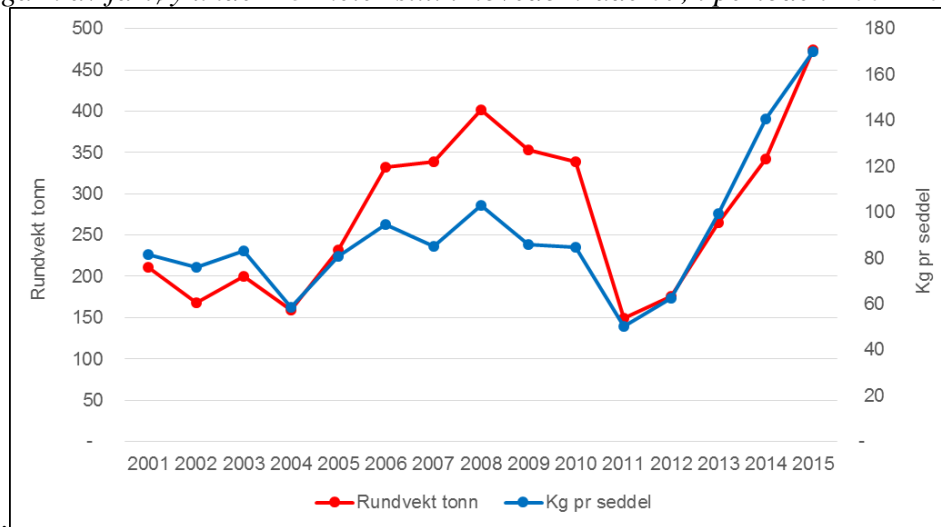
Figur 2.3.3: «Swept area» biomasse estimat for to lengdeklasser av lysing i første og tredje kvartal, fordelt på ICES område IVa og IVb

Kilde: DATRAS (ICES) database, HI.

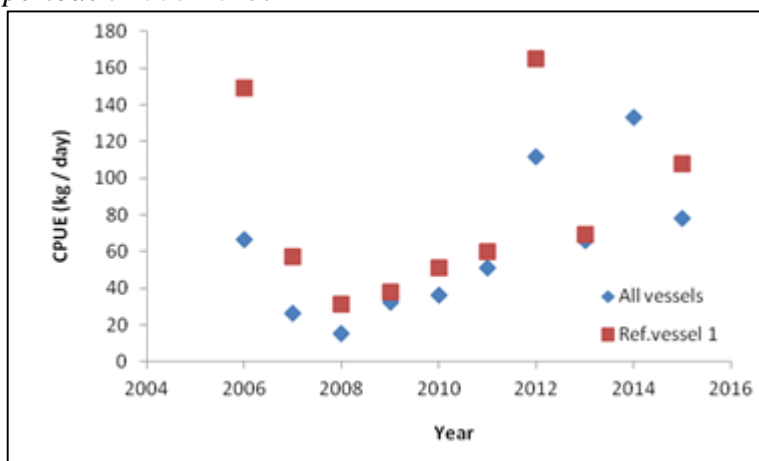
De fiskeriuavhengige dataene kan ikke benyttes til å vurdere om lysingbestanden nord for 62°N har økt. Fisket nord for 62°N foregår i hovedsak i ICES område IIa med garn. I 2015 ble det fisket 860 tonn lysing nord for 62°N, og over 80 % av denne fangsten er fisket i hovedområde 07. 70 % av fangstene av lysing nord for 62°N er tatt i garn. Resten er i hovedsak fanget i trål og snurrevad. 62 % av alle lysingfangstene nord for 62°N er fanget i hovedområde 07 med garn, i hovedsak av fartøy under 15 meter st.l. Arbeidsgruppen foreslår derfor å benytte fangstopplysninger om disse fartøyene i Landings og sluttseddelregisteret og Kystreferanseflåten fra som indikator på bestanden av lysing nord for 62°N.

Figur 2.3.4: Norske fartøys fangst (tonn) av lysing og fangst(kg) per sluttseddel, fisket med garn av fartøy under 15 meter st.l. i hovedområde 07, i perioden 2001-2015.

Kilde: Landings- og sluttseddelregisteret per 13.5.2016.

Figur 2.3.5: Gjennomsnittlig (kg/døgn) fangst av lysing fra alle Kystreferanseflåtefartøy som fisker med garn i hovedområde 07 og et utvalgt kystreferansefartøy i hovedområde 07, i perioden 2006-2015.

Fangstutviklingen nord for 62°N og data fra Kystreferanseflåtens fangster i statistikkområde 07 tyder på at bestanden av lysing nord for 62° er i oppgang.

For bestanden av lysing sett under ett vil fiskeridirektøren konkludere med at nåværende forvaltningsordning og beskatningsgrad er i overensstemmelse med kravene nedfelt i forvaltningsprinsippet.

Lysing har forvaltningsmål 3, sikre biodiversitet og økosystemets funksjon. Dette målet må anses å være oppfylt når beskatningen er vurdert å tilfredsstille kravene nedfelt i forvaltningsprinsippet.

3 PRIORITERINGER FOR 2016

3.1 Prioriterte bestander og utviklingstiltak i 2016

Basert på sakspapirene til reguleringsmøtet 4. juni 2015, diskusjonen i reguleringsmøtet samt Nærings- og fiskeridepartementets tilbakemelding, gir tabellene nedenfor en oversikt over hvilke bestander og utviklingstiltak basert på Bestands- og Fiskeritabellen 2015 som er prioritert i 2016.

Tabell 3.1.1: Prioriterte bestander i 2016, basert på Bestandstabellen 2015.

Bestand	Merknader
Breiflabb	Vurdere og følge opp tiltak
Fellesbestander med EU	Revisjon av forvaltningsplan
Kveite	Vurdere og følge opp tiltak
Kystbrisling	Vurdere og følge opp tiltak
Kystorsk sør	Revisjon av forvaltningstiltak
Leppefisker	Videre utvikling av reguleringstiltakene
Reker Skagerrak/Nordsjøen	Utarbeide forvaltningsplan
Sjøkreps	Vurdere fremtidig forvaltning
Snøkrabbe	Vurdere fremtidig forvaltning
Uløste multilaterale fordelingsproblemer	Makrell, sild, kolmule, snabeluer

Tabell 3.1.2: Prioriterte utviklingstiltak i 2016, knyttet til Fiskeritabellen 2015.

Utfordring	Merknad
Selektivitet og utkast	Tiltak for redusert yngelinnblanding i rekefisket i Barentshavet
	Vurdere forvaltningstiltak for kystrekefisket nord for 62°N
	Vurdere videre utvikling av RTC systemet i Nordsjøen og Skagerrak
	Kartlegging av fangstsammensetning og forsøk med bruk av seleksjonsinnretninger i fiske med rekestrål i Skagerrak og Nordsjøen
	Videreutvikle prøvetrekker med sikte på å utvikle ny metode for prøvetrekking
Bidødelighet	Kartlegge artsammensetningen og lengdefordeling i industritrålfisket
	Fangstbegrensningssystem med fiskeutslipp i trålfisket etter torsk, hyse og sei
	Opprenskning av tapte fiskeredskaper
	Tiltak mot spøkelsesfiske i teinefiskeriene etter skalldyr

Fiskeridirektoratet er åpen for å utvikle tiltak for andre bestander og fiskeri enn de som er inkludert i prioriteringslisten dersom det viser seg hensiktsmessig eller påkrevet. Vi har i 2016 satt i gang aktiviteter i prosjekter som ikke var prioritert på det tidspunktet prioriteringslisten ble ferdigstilt sommeren 2015.

Basert på *Handlingsplan 2016* er det satt i gang aktivitet på ål, pigghå, blålange og innsamling av kunnskap rundt fritids- og turistfiske. Dette er prosjekter vi har startet i år og som i hovedsak også påregnes ferdigstilt rundt årsskiftet. Avhengig av resultatene vil det kunne bli

et oppfølgingsarbeid i 2017. Vi har likevel valgt å ikke ta disse med på listen over prioriterte bestander nå¹³, men de kan bli inkludert senere dersom det blir aktuelt.

Oppgaver knyttet til hummer, raudåte og revisjon av forvaltningsplaner for torsk, hyse og lodde i Barentshavet var prioritert i 2015. Disse oppgavene var planlagt slutført i 2015, og vi så derfor ikke at det var behov for å videreføre disse prioriteringene til 2016. Arbeidet ble imidlertid av ulike årsaker ikke slutført i 2015, og det har også vært arbeid knyttet til disse bestandene i 2016.

Forvaltningsplan for raudåte er ferdigstilt og oversendt til Nærings- og fiskeridepartementet. Det er for tiden en viss interesse for å fiske mesopelagiske arter. Etter fiskeridirektørens oppfatning er det behov for mer kunnskap om dette fiskeriet. Fiskeridirektoratet har i 2016 gitt forsøksstillatelser, og det kan i fremtiden bli aktuelt å lage forvaltningsplan også for mesopelagiske arter. Vi legger til grunn at det vil være noe oppfølgende arbeid med raudåte i årene fremover. Det er også mulig at det kan bli et oppfølgingsarbeid knyttet til høsting av mesopelagiske arter, men vi har valgt å ikke prioritere aktivitet på dette nå¹⁴.

Av utviklingstiltak basert på Fiskeritabellen skulle arbeidet med fangstbegrensningssystem i snurrevad i fisket etter torsk, hyse og sei vært slutført i 2015, men det vil også være aktivitet knyttet til dette arbeidet i 2016. Tilsvarende gjelder for forsøk med overpumping i makrellfisket.

Frem til nå har vi tatt arter og utviklingstiltak relativt raskt ut av prioriteringslisten. For å gjøre det enklere å følge opp prioriterte bestander og utviklingstiltak i fremtiden, synes det ikke hensiktsmessig å ta disse ut av prioriteringslisten før arbeidet faktisk er ferdigstilt. Heretter vil vi derfor være noe mer tilbakeholdende og vil se slutføring av arbeidet før vi tar prioriteringene ut av listen.

3.2 Oppfølging av arter som er prioritert i 2016

Rekkefølgen i tabellene gir ikke uttrykk for en innbyrdes prioritering. Aktiviteten med hensyn til de prioriterte oppgavene variere mye, og avhengig av tilgjengelig kapasitet og faglig kompetanse har det blitt arbeidet parallelt med flere av oppgavene i 2016.

I brev til Havforskningsinstituttet av 19. oktober 2015 om oppfølging av prioriteringer og forvaltningsprinsippet ba Fiskeridirektoratet om en oppdatert oversikt over den kunnskapen om **kysttorsk sør** som er opparbeidet siden rapporten «*Kysttorskforvaltning på Vestlandet og langs Skagerrakkysten*» ble ferdigstilt i 2008. Rapporten er mottatt (vedlegg) og vi vil følge opp arbeidet ved å foreta en gjennomgang av ulike tiltak som kan tenkes innført.

I fisket etter **leppefisk** er det i 2016 innført nye reguleringstiltak ved at det er fastsatt et maksimalt antall leppefisk som kan fiskes. Utviklingen i fisket etter leppefisk vil bli tett fulgt i løpet av sesongen. Videre vil Fiskeridirektoratet evaluere årets reguleringsopplegget før reguleringen for 2017 blir fastsatt.

¹³ Pigghå er likevel prioritert i 2017 pga. behovet for å evaluere reguleringsopplegget (se 4.2).

¹⁴ Gjelder prioriteringer basert på Bestandstabellen.

I det bilaterale arbeidet mellom Norge og EU arbeides det med å formulere forvaltningsplaner for **fellesbestander med EU**. Dette arbeidet vil ikke bli ferdigstilt i 2016. I arbeidet med **reker i Skagerrak/Nordsjøen** ble det i 2015 sendt et forslag til forvaltningsplan til ICES. Vi venter på ICES evaluering av dette forslaget.

Reguleringen av fisket etter **kystbrisling** i 2016 er fastsatt. En diskusjonen om ytterligere begrensninger i fisket etter kystbrisling vil være avhengig av ny informasjon fra blant annet gjennomførte tokt.

For de øvrige arter som er prioritert i 2016; **sjøkreps, snøkrabbe, kveite, breiflabb** vil disse måtte videreføres og prioriteres også i 2017.

I brev av 12. mai fra Fiskebåt om økosystembasert forvaltning (vedlagt) vises det til behovet for å etablere regler som sikrer god sameksistens mellom trål- og teinefisket i Barentshavet. Dette arbeidet vil foregå i sammenheng med arbeidet med forvaltningsplan for snøkrabbe.

3.3 Oppfølging av utviklingstiltak som er prioritert i 2016

Kystrekefisket i nord har hatt lite fokus etter at ristpåbudet ble innført i 1993, og rammebetingelsene for fisket kan ha endret seg på flere områder siden den gang. Arbeidet med å **vurdere forvaltningstiltak i kystrekefisket nord for 62°N** har ikke startet opp og må også prioriteres i 2017. Innblanding av torsk, hyse, uer, blåkveite og polartorsk er i perioder et problem i utøvelsen av rekefisket, selv ved bruk av sorteringsrist. I arbeidet med **tiltak for å redusere utkast i kyst- og havrekefisket nord for 62°N** arbeides det med å utvikle bedre selektive løsninger slik at rekefisket kan gjennomføres med redusert mulighet for å komme i konflikt med gjeldende innblandingskriterier. Utprøving av foreslåtte løsninger vil fortsette. Arbeidet med å vurdere og utvikle forvaltningstiltak i rekefisket nord for 62°N videreføres i 2017.

Real Time Closure (RTC) systemet i NØS i Nordsjøen og Skagerrak har som formål å beskytte yngel og småfisk av artene torsk, hyse, sei, hvitting og reker¹⁵. I samarbeidet med EU har det skjedd lite på dette området de siste årene, og arbeidet vil måtte påregnes videreført i flere år fremover. Det bør vurderes om RTC skal utvides til å omfatte flere arter eller flere redskapstyper. Arbeidet gis prioritet i 2017.

I det videre arbeidet med **tiltak for å redusere utkast i rekefisket i Nordsjøen og Skagerrak** vil fokus være på å finne frem til et egnet seleksjonssystem som kan brukes om bord i alle reketralerne som fisker i Nordsjøen og Skagerrak, samt kartlegging av størrelsessammensetning i områder og perioder. Dette er en problemstilling som også vil bli prioritert i 2017.

Arbeidet med å videreutvikle prøvetrekker med sikte på å utvikle ny metode for prøvetrekking håndteres i en dialog med næringen. Næringen vil fra 1. januar 2017 bli pålagt ansvar for prøvetaking. Saken tas dermed ut som en utviklingsoppgave.

¹⁵ Gjeldende fra 1. januar 2016.

Arbeidet med å **kartlegge artssammensetningen og lengdefordeling i industritrålfisket** har som formål å innhente nødvendig kunnskap for å sikre at fisket gjennomføres ut fra hensynet til ressursvennlig og rasjonell beskatning av bestandene som tas som bifangst i industritrålfisket. Arbeidet forventes å videreføres i 2017.

I prosjektet **fangstbegrensningssystem med fiskeutslipp i trålfisket etter torsk, hyse og sei** arbeides det med alternative metoder for utslipp av fisk ved for store fangster. I arbeidet har vi møtt på utfordringer knyttet til bruk av sorteringsrist sammen med fangstbegrensningssystemet. Dette arbeides det med å finne en løsning på. Oppgaver knyttet til fangstbegrensningssystem i fisket etter torsk, hyse og sei vil også bli prioritert i 2017.

Arbeidet med **opprensning av tapte fiskeredskaper** har pågått siden starten på 1980-tallet, og totalt er det siden oppstart tatt opp nærmere 19.000 garn, samt betydelig mengder av andre fiskeredskaper. Dette viser at det er behov for å videreføre det årlige opprenskningstoktet.

For å gjøre det enklere å lokalisere en garnlenke eller annet redskap på havbunnen, pågår arbeidet med å utvikle et nytt system for gjenfinning av tapte garn, «Gearfinder». Vi forventer at det også kan bli noe aktivitet på dette delprosjektet i 2017.

Ny informasjon viser at tap av redskap i fritidsfiske, spesielt for teiner, er betydelig mer omfattende enn antatt. Dykkerklubber og andre lag, samt privatpersoner har vist stor interesse for å drive opprensning, men har manglet kunnskap om hvor redskap er tapt. Det er derfor satt i gang et arbeid med å utvikle en app hvor informasjon om tapte redskap gjøres tilgjengelig. Informasjon om redskap som er fjernet skal også kunne legges inn i appen, og det legges opp til konkurranse hvor de som har tatt opp mest premieres.

Tapte teiner i fritids- og kommersielt fiske kan fortsette å beskatte ressursene og det arbeides med **tiltak mot spøkelsesfiske i teinefiskeriene etter skalldyr**. For å løse utfordringer knyttet til skjult beskatning av tapte teiner, er det satt i gang et forsøk for å kartlegge funksjon til innretninger/tråd som brytes ned etter et gitt antall døgn i sjøen. Dette prosjektet gjennomføres i perioden 2015 - 2017.

4 NYE PRIORITERINGER FOR 2017

4.1 Endringer i Bestands- og Fiskeritabellen

I Bestandstabellen tar kolonnen «Bestand» utgangspunkt i fiskeslagene registrert i Fiskeridirektoratets landing- og sluttseddelregister. Vi har valgt å lage samlebetegnelser og samlegrupper der det er hensiktsmessig. Arter innenfor en samlegruppe kan tas ut av denne gruppen etter hvert som en måtte ønske å spesifisere flere bestander. Fordi det i senere tid har vært et visst fokus på bifangst av nise og på fiske etter mesopelagiske arter har vi valgt å spesifisere disse på egne linjer i Bestandstabellen 2016 med tilhørende/tilgjengelig informasjon for oversiktens skyld.

4.2 Nye bestander som bør prioriteres i 2017

Fisket etter **pigghå** har vært strengt regulert siden 2007. Pigghå er en stimfisk som kan opptre i store mengder kystnært, noe som kan være problematisk i utøvelsen av fiske etter andre arter enn pigghå. Fiskeridirektoratet har nedsatt en intern arbeidsgruppe som skal foreta en gjennomgang av reguleringene. Næringen vil bli involvert i arbeidet.

Det er ingen restriksjoner på kommersiell høsting av **stillehavsøsters**, men hittil har det vært lite omsetning av stillehavsøsters høstet i Norge. Næringen har vist interesse for å utnytte stillehavsøsters kommersielt, og det er flere spørsmål som må avklares for at kommersiell høsting skal være aktuelt for næringsutøvere. De tre mest sentrale spørsmålene handler om å gå opp grensen mellom høsting og oppbevaring slik at det blir klart om, og i tilfelle når regler under akvakulturloven kommer inn, om hvordan bruk av maskinelt utstyr for høsting skal reguleres av hensyn til andre arter og habitater på bunnen, samt om hvordan østers som ikke kan omsettes skal håndteres. Stillehavsøsters er svartlistet og har forvaltningsmål 4 «desimere bestanden». Kommersiell høsting vil være en aktivitet som kan bidra til at bestanden av stillehavsøsters holdes nede.

For å gjøre det enklere å holde oversikt vil nå også de artene som skal vurderes etter forvaltningsprinsippet være inkludert i oversikten over prioriterte bestander. **Skater og rokker** er vanskelig å artsspesifisere. *Fangsttabell for datafattige bestander* viser at det meste av fangstene er registrert i samlegruppen «*annen skate og rokke*». Storskate er i *Norsk rødliste for arter 2015* kategorisert som kritisk truet (CR). For skater og rokker er det behov for mer kunnskap og arbeidsgruppen om indikatorer vil vurdere hvilke datakilder som finnes, hvor gode disse kildene er samt si noe om omfanget av skate- og rokkefangster. Skater og rokker foreslås vurdert etter forvaltningsprinsippet i 2017.

ICES gir råd for rødspette i Nordsjøen og Skagerrak, mens det for **rødspette nord for 62°N** ikke gjøres en jevnlig vurdering av bestandssituasjonen. Rødspette nord for 62°N foreslås vurdert etter forvaltningsprinsippet i 2017.

4.3 Nye utviklingstiltak som bør prioriteres i 2017

I **vassildfisket** har det i enkelte perioder og områder vært stor innblanding av hyse og uer. I 2016 er det fastsatt innblandingskriterier for bifangst, og det er etablert et regime for stenging av felt som har gitt positive effekter under årets fiske. Det har også vært gjort innledende forsøk på å selektere ut uønsket bifangst av hyse og uer. Arbeidet med å begrense bifangst i vassildfisket vil bli fulgt opp i 2017.

Utviklingen i rekebestanden og prisene har endret seg vesentlig fra den gangen **innblandingskriteriet i havrekefisket nord for 62°N** ble fastsatt, og det er behov for å evaluere og i samarbeid med Russland endre disse kriteriene. Dette arbeidet er igangsatt og vil bli prioritert i 2017.

15. april 2016 ble vern av **sårbare bunnhabitat** styrket ved at 10 nye korallrevområder fikk beskyttelse mot ødeleggelse fra fiskeriaktivitet. Dermed er det totale antall beskyttede korallrevområder i norske farvann økt til 18.

Gjennom forskrift om regulering av fiske med bunnredskap er sårbar havbunn beskyttet gjennom plikten til å flytte fiskeriaktiviteten til andre områder dersom bifangsten av levende korall og svamp overstiger fastsatte terskelverdier. 9. mars 2016 ble forskriften endret og verdiene ble halvert. Flytteplikten utløses nå av mer enn 30 kilo levende korall eller 400 kilo levende svamp.

Forskriften etablerer en grense mellom eksisterende fiskeområder og nye fiskeområder. Grensen er trukket på 1000 meters dyp og all bunn dypere enn dette anses som nye fiskeområder hvor fiske ikke er tillatt uten etter søknad. Kunnskapen har utviklet seg siden grensen ble fastsatt. Spesielt gjelder dette i de dypere områdene som dekkes av Havforskningsinstituttets økosystemtokt, først og fremst vest og nord for Svalbard. Revisjon av forskriften planlegges i 2016/2017.

5 Oversikt over forslag til prioriteringer i 2017

Bestands- og Fiskeritabellen er utviklet for å få en oversikt over problemstillinger knyttet til alle bestander og fiskeri som er aktuelle for norsk fiskeriforvaltning. Oversiktene oppdateres årlig i forbindelse med reguleringsmøtet som avholdes om våren, og Bestands- og Fiskeritabellen 2016 danner grunnlaget for prioriteringer for 2017.

Formålet med fiskeridirektørens forslag til prioriteringer for 2017 er å ha et utgangspunkt for en diskusjon i reguleringsmøtet om hvilke utviklingstiltak som bør prioriteres i 2017. Etter diskusjonene i reguleringsmøtet vil fiskeridirektøren utarbeide sine prioriteringer som oversendes til Nærings- og fiskeridepartementet til orientering og for eventuelle kommentarer.

For de fleste av problemstillingene som er prioritert er det satt i gang arbeid med å utrede, foreslå og gjennomføre tiltak. Mange av disse pågående aktivitetene er utviklingsarbeid som går over flere år, slik at flere av tiltakene som er prioritert i 2016 vil også bli prioritert i 2017. Tabellene 5.1.1 og 5.2.1 gir en samlet oversikt over bestander og utviklingstiltak¹⁶ som er foreslått prioritert i 2017.

¹⁶ For flere detaljer knyttet til prioriterte utviklingstiltak vises det til vedlagte *Handlingsplan 2016*. Handlingsplanen gir en oversikt over aktivitetene under «*ordningen med fiskeforsøk og utviklingstiltak*». Formålet med ordningen er å fremme utviklingen i norsk fiskerinæring som kan bidra til ressursvennlig og rasjonell beskatning av fiskeressursene.

5.1 Forslag til prioriterte bestander i 2017

Tabell 5.1.1: Prioriterte bestander i 2017, basert på Bestandstabellen 2016.

Bestand	Merknader
Breiflabb	Vurdere og følge opp tiltak
Fellesbestander med EU	Revisjon av forvaltningsplan
Kveite	Vurdere og følge opp tiltak
Kystbrisling	Vurdere og følge opp tiltak
Kysttorsk sør	Vurdere og følge opp tiltak
Leppefisker	Vurdere og følge opp tiltak
Piggå	Vurdere og følge opp tiltak
Reker Skagerrak/Nordsjøen	Utarbeide forvaltningsplan
Rødspette Nord	Vurderes etter forvaltningsprinsippet
Sjøkreps	Vurdere fremtidig forvaltning
Skater og røkker	Vurderes etter forvaltningsprinsippet
Snøkrabbe	Vurdere fremtidig forvaltning
Stillehavsøsters	Vurdere fremtidig forvaltning
Uløste multilaterale fordelingsspørsmål	Makrell, sild, kolmule

Fiskeridirektøren ber om innspill på om det er bestander som burde ha vært med på listen, men som er utelatt, samt synspunkter på hvilke bestander som eventuelt bør prioriteres først med hensyn til utvikling av forvaltningstiltak.

5.2 Forslag til prioriterte utviklingstiltak i 2017

Tabell 5.2.1: Forslag til prioriterte utviklingstiltak i 2017, knyttet til Fiskeritabellen 2016.

Utfordring	Merknad
Selektivitet og utkast	Tiltak for å redusere utkast i rekefisket i Nordsjøen og Skagerrak
	Vurdere viderutvikling av RTC systemet i Nordsjøen og Skagerrak
	Vurdere og utvikle forvaltningstiltak i rekefisket nord for 62°N
	Kartlegge artssammensetningen i industritrålfisket
Bidødelighet	Tiltak for å redusere bifangst i vassildfisket
	Revidere kriteriene for innblanding av yngel i havrekefisket nord for 62°N
	Fangstbegrensning i fisket etter torsk, hyse og sei
Bunnpåvirkning	Opprensning av tapte fiskeredskaper
	Tiltak mot spøkelsesfiske i teinefiskeriene etter skalldyr
Bunnpåvirkning	Vurdere tiltak for å redusere belastning på bunnhabitat

Fiskeridirektøren ber om innspill på om det er problemstillinger knyttet til Fiskeritabellen som burde vært inkludert i opplistingen, men som er utelatt. Videre ønsker fiskeridirektøren reguleringsmøtets synspunkt på hvilke av problemstillingene som eventuelt bør gis høyest prioritet med hensyn til å utvikle forvaltningstiltak.